

W krajach Ameryki Łacińskiej od początku lat 90. XX wieku wdrażane były neoliberalne reformy gospodarcze i społeczne, które miały przynieść szybszy rozwój i bogacenie się społeczeństw. Spowodowały one jednak zwiększenie nierówności i utratę kontroli nad najważniejszymi zasobami naturalnymi, doprowadzając do poważnych konfliktów społecznych. Niezadowolenie z efektów neoliberalnej polityki przyniosło masowe protesty i przyczyniło się do powstawania tzw. nowych ruchów społecznych oraz wywołało dyskusję na temat alternatyw dla neoliberalnej wizji 'rozwoju'. Akademickie poszukiwania nowych, 'rodzimych' pomysłów ekonomiczno-społecznych przyniosły m.in. ideę 'dobrego życia' (*Buen Vivir*), inspirowaną kulturą i tradycjami andyjskich Indian. W Ekwadorze i w Boliwii zaczęto wpisywać ją w politykę prowadzoną przez państwo.

Liczni naukowcy i politycy chętnie odwołują się do modeli gospodarowania i oddolnych strategii zmiany społecznej, jakie ich zdaniem można znaleźć wśród latynoamerykańskich społeczności wiejskich i konstruują teorie postrozwojowe. Brakuje jednak studiów przypadku, które sprawdziłyby te lokalne rozwiązania w praktyce, ukazały, jak rzeczywiście one funkcjonują, i jednocześnie zweryfikowały przydatność postrozwojowych teorii do ich opisu. Nie ma też badań, które porównałyby oddolne strategie zmiany społecznej z Ameryki Łacińskiej z ekonomicznymi alternatywami pojawiającymi się w Europie. Celem projektu jest wypełnienie tej luki poprzez zrealizowanie badań etnograficznych i porównanie latynoamerykańskich studiów przypadku z alternatywami w Europie.

Niepowodzenie polityki neoliberalnej i gospodarki opartej na wzroście w rozwiązywaniu problemu nierówności społecznych oraz konfliktów wokół zasobów naturalnych w Ameryce Łacińskiej nasuwa następujące pytania: 1) czy oddolne strategie zmiany społecznej oparte na lokalnych narracjach mogą być alternatywą do neoliberalnej polityki rozwojowej? 2) Jak mogą to osiągnąć? 3) Jaki byłby sprzyjający alternatywie społeczno-polityczny kontekst? 4) Jak latynoamerykańskie narracje i strategie odrzucające rozwój mają się do innych światowych alternatyw, szczególnie europejskich? W celu znalezienia odpowiedzi na te pytania podczas badań terenowym przyjrzymy się bliżej czterem wiejskim miejscowościom w Peru i Boliwii. W wypadku Boliwii mamy do czynienia z bardzo silną ideologią, która promuje alternatywne koncepcje zmian inspirowane indiańską tradycją. W Peru nie ma takiej oficjalnej państwowej ideologii, ale polityka jest bardzo zdecentralizowana i samorządowa administracja daje mieszkańcom wsi duże możliwości stosowania własnych pomysłów na kształtowanie przyszłości. Stawiamy sobie za cel objaśnienie wymiarów i warunków funkcjonowania oddolnych inicjatyw zmiany społecznej. Chcemy też sprawdzić, na ile rozwiązania, które są zakorzenione w konkretnych miejscach, kulturze i doświadczeniach tamtejszych ludzi, dadzą się porównać do inicjatyw tego typu gdzie indziej, na przykład w Europie.

Efektom projektu będą artykuły naukowe i referaty konferencyjne. Dzięki interdyscyplinarnej i kolaboratywnej metodologii badań rozpowszechnimy w Polsce nowe podejścia teoretyczno-metodologiczne.